

แผนการนิเทศแบบชี้แนะสะท้อนคิด

การนิเทศ ติดตามการพัฒนาครูด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้
ผ่านกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
(Professional Learning Community : PLC)
และการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study)
ภาคเรียนที่ 2/2563

นายพิจิตร อุตตะโปน
ศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

คำนำ

แผนการนิเทศติดตามการจัดการศึกษา ภาคเรียนที่ 2/2563 ฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการนิเทศ ติดตามการดำเนินงานของครูด้านความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 การติดตามผลการนำความรู้จากการอบรมไปใช้ใน ระดับชั้นเรียน เพราะหากครูผู้สอนสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอบรมไปใช้ในวัดและประเมินผล ระดับชั้นเรียน และนำข้อมูลสารสนเทศจากการประเมินมาพัฒนาผู้เรียน จะทำให้เกิดการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ครูสามารถพัฒนาตนเอง และพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่กำหนดไว้

การนิเทศติดตามครั้งนี้ เป็นการเน้นการนิเทศติดตามงานด้านการจัดการเรียนรู้ของครูเป็นหลัก โดยใช้วิธีการนิเทศแบบชี้แนะสะท้อนคิด ผ่านกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) และการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study) ระหว่างศึกษานิเทศก์ และครูผู้รับการนิเทศและชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ขอขอบคุณทีมศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ทุกท่านที่ได้ช่วยให้คำปรึกษาและเสนอแนะในการทำแผนนิเทศติดตามจนสำเร็จ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้นำไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อเกิดผลสำเร็จต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดต่อไป

นายพิจิตร อุตตะโปน
ศึกษานิเทศก์

สารบัญ

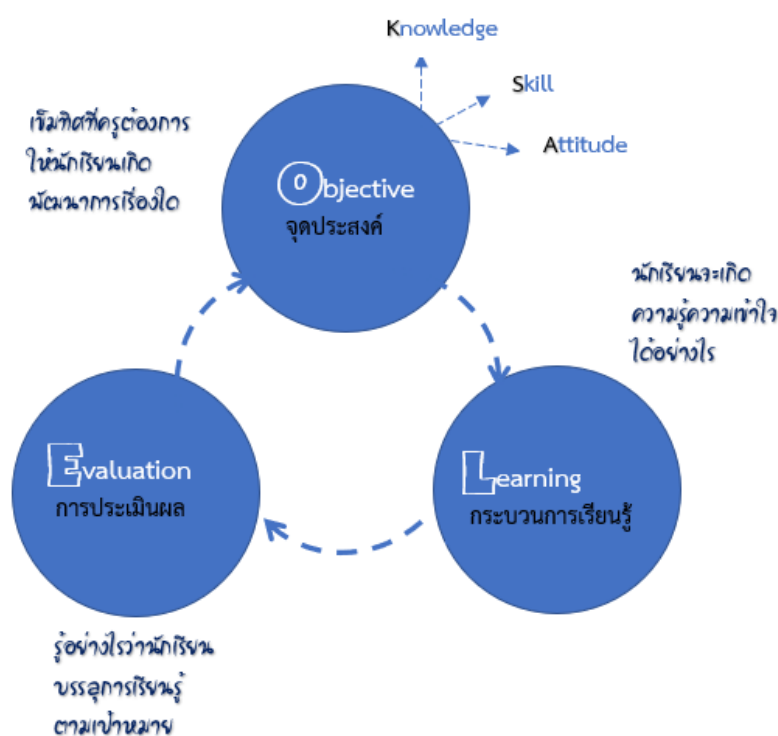
	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
ส่วนที่ 1	
เกริ่นนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของการนิเทศ ติดตาม.....	1
ส่วนที่ 2	
รายละเอียดการนิเทศติดตาม.....	5
วัตถุประสงค์การนิเทศติดตาม.....	5
ตัวชี้วัดความสำเร็จ.....	5
ขอบข่ายการนิเทศติดตาม	5
ขอบข่ายด้านเนื้อหาการนิเทศ.....	5
ขอบข่ายด้านกลุ่มเป้าหมายที่รับการนิเทศ.....	5
เป้าหมายโรงเรียนที่รับการนิเทศ.....	5
ผู้นิเทศติดตาม.....	5
การนิเทศติดตาม	5
ระยะเวลาการนิเทศ.....	5
การนิเทศติดตามและกิจกรรมการนิเทศ.....	5
ส่วนที่ 3	
วิธีการนิเทศติดตาม.....	7
ส่วนที่ 4	
ปฏิทินและเครื่องมือการนิเทศติดตาม....."	13
ปฏิทินการนิเทศติดตาม.....	13
เครื่องมือนิเทศ.....	14

ส่วนที่ 1 เกริ่นนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นในการพิจารณาว่าผู้เรียนบรรลุเป้าหมายที่กำหนดหรือไม่ หรือผู้เรียนมีคุณภาพตามที่มาตรฐานการเรียนรู้กำหนดไว้ การวัดและประเมินผลนอกจากจะมีประโยชน์โดยตรงต่อผู้เรียนแล้ว ยังสะท้อนถึงประสิทธิภาพการการสอนของครู และเป็นข้อมูลสำคัญที่สะท้อนคุณภาพการดำเนินงานการจัดการศึกษาของสถานศึกษาด้วย ดังนั้นครูและสถานศึกษาต้องมีข้อมูลผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งจากการประเมินในระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ซึ่งการจัดการเรียนการสอนควรมีการตรวจสอบคุณภาพของผู้เรียน ครูผู้สอน และกระบวนการสอนเป็นระยะ ๆ (formative evaluation) เพื่อพิจารณาตรวจสอบว่าผู้เรียนมีคุณสมบัติหรือเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนตรงตามที่กำหนดไว้หรือไม่ กระบวนการวัดและประเมินผลนี้จะพยายามทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศจากการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำไปใช้วิเคราะห์ และตัดสินใจว่าการสอนดังกล่าวนั้นบรรลุผลหรือไม่ (summative evaluation) แล้วนำผลการตัดสินใจเพื่อประโยชน์ในการจัดลำดับ เลื่อนชั้นเรียนและพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนต่อไป

การเรียนการสอนหากไม่มีการวัดและประเมินผลแล้ว ผู้สอนก็ไม่ทราบว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นหรือไม่ มากน้อยเพียงใด ไม่ทราบว่าจัดการเรียนการสอนดังกล่าวมีประสิทธิภาพหรือไม่เหมาะสมหรือไม่ หากต้องการพัฒนาปรับปรุงแก้ไข จะปรับปรุงพัฒนาตรงจุดไหน อย่างไร เป็นต้น ความสัมพันธ์และองค์ประกอบของการวัดและประเมินผลและกระบวนการจัดการเรียนการสอนแสดงไว้ดังรูป

ตามแผนภาพที่ 1-1 แสดงกระบวนการออกแบบการเรียนรู้

ประโยชน์ของการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ จำแนกเป็นด้าน ๆ ดังนี้

1. ด้านการจัดการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนมีประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้หรือการจัดการเรียนการสอนดังนี้

1.1 เพื่อจัดตำแหน่ง (Placement) ผลจากการวัดบอกได้ว่าผู้เรียนมีความรู้ความสามารถอยู่ในระดับใดของกลุ่ม หรือ เปรียบเทียบกับเกณฑ์แล้วอยู่ในระดับใด การวัดและประเมินเพื่อจัดตำแหน่งนี้ มักใช้ในวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ

1.1.1 เพื่อคัดเลือก (Selection) เป็นการใชผลการวัดเพื่อคัดเลือกเพื่อเข้าเรียน เข้าร่วมกิจกรรม-โครงการ หรือเป็นตัวแทน (เช่นของชั้นเรียนหรือสถานศึกษา) เพื่อการทำกิจกรรม หรือการให้ทุน ผลการวัดและประเมินผลลักษณะนี้คำนึงถึงการจัดอันดับที่เป็นสำคัญ

1.1.2 เพื่อแยกประเภท (Classification) เป็นการใชผลการวัดและประเมินเพื่อแบ่งกลุ่มผู้เรียน เช่น แบ่งเป็นกลุ่มอ่อน ปานกลาง และเก่ง แบ่งกลุ่มผ่าน-ไม่ผ่านเกณฑ์ หรือตัดสินได้-ตก เป็นต้น เป็นการวัดและประเมินที่ยึดเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่งกลุ่มเป็นสำคัญ

1.2 เพื่อวินิจฉัย (Diagnostic) เป็นการใชผลการวัดและประเมินเพื่อค้นหา จุดเด่น-จุดด้อยของผู้เรียนว่ามีปัญหาในเรื่องใด จุดใด มากน้อยแค่ไหน เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจการวางแผนการจัดการเรียนรู้และการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เครื่องมือที่ใช้วัดเพื่อการวินิจฉัย เรียกว่าแบบทดสอบวินิจฉัย (Diagnostic Test) หรือแบบทดสอบวินิจฉัยการเรียน ประโยชน์ของการวัดและประเมินประเภทนี้นำไปใช้ในวัตถุประสงค์ 2 ประการดังนี้

1.2.1 เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ผลการวัดผู้เรียนด้วยแบบทดสอบวินิจฉัยการเรียนจะทำให้ทราบว่าผู้เรียนมีจุดบกพร่องจุดใด มากน้อยเพียงใด ซึ่งครูผู้สอนสามารถแก้ไขปรับปรุงโดยการสอนซ่อมเสริม (Remedial Teaching) ได้ตรงจุด เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่คาดหวังไว้

1.2.2 เพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ ผลการวัดด้วยแบบทดสอบวินิจฉัยการเรียน นอกจากจะช่วยให้เห็นว่าผู้เรียนมีจุดบกพร่องเรื่องใดแล้ว ยังช่วยให้เห็นจุดบกพร่องของกระบวนการจัดการเรียนรู้อีกด้วย เช่น ผู้เรียนส่วนใหญ่มีจุดบกพร่องจุดเดียวกัน ครูผู้สอนต้องทบทวนว่าอาจจะเป็นเพราะวิธีการจัดการเรียนรู้ไม่เหมาะสมต้องปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

1.3 เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงการประเมินเพื่อพัฒนา (Formative Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบผลการเรียนรู้เทียบกับจุดประสงค์หรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ผลจากการประเมินใช้พัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยอาจจะปรับปรุงหรือปรับเปลี่ยนวิธีการสอน (Teaching Method) ปรับเปลี่ยนสื่อการสอน (Teaching Media) ใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ (Teaching Innovation) เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

1.4 เพื่อการเปรียบเทียบ (Assessment) เป็นการใชผลการวัดและประเมินเปรียบเทียบว่าผู้เรียนมีพัฒนาการจากเดิมเพียงใด และอยู่ในระดับที่พึงพอใจหรือไม่

1.5 เพื่อการตัดสิน การประเมินเพื่อการตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนเป็นการประเมินรวม (Summative Evaluation) คือใช้ข้อมูลที่ได้จากการวัดเทียบกับเกณฑ์เพื่อตัดสินผลการเรียนว่าผ่าน-ไม่ผ่าน หรือให้ระดับคะแนน

2. ด้านการแนะแนว

ผลจากการวัดและประเมินผู้เรียน ช่วยให้ทราบว่าผู้เรียนมีปัญหาและข้อบกพร่องในเรื่องใด มากน้อยเพียงใด ซึ่งสามารถแนะนำและช่วยเหลือผู้เรียนให้แก่ปัญหา มีการปรับตัวได้ถูกต้องตรง ประเด็น นอกจากนี้ผลการวัดและประเมินยังบ่งบอกความรู้ความสามารถ ความถนัด และความสนใจของ ผู้เรียน ซึ่งสามารถนำไปใช้แนะแนวการศึกษาต่อและแนะแนวการเลือกอาชีพให้แก่ผู้เรียนได้

3. ด้านการบริหาร

ข้อมูลจากการวัดและประเมินผู้เรียน ช่วยให้ผู้บริหารเห็นข้อบกพร่องต่าง ๆ ของการจัดการ เรียนรู้ เป็นการประเมินผลการปฏิบัติงานของครู และบ่งบอกถึงคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามักใช้ข้อมูลได้จากการวัดและประเมินใช้ในการตัดสินใจหลายอย่าง เช่น การพัฒนา บุคลากร การจัดครูเข้าสอน การจัดโครงการ การเปลี่ยนแปลงโปรแกรมการเรียน นอกจากนี้การวัดและ ประเมินผลยังให้ข้อมูลที่สำคัญใน การจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (SSR) เพื่อรายงานผลการจัด การศึกษาสู่ผู้ปกครอง สาธารณชน หน่วยงานต้นสังกัด และนำไปสู่การรองรับการประเมินภายนอก จะเห็น ว่าการวัดและประเมินผลการศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของระบบการประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษา

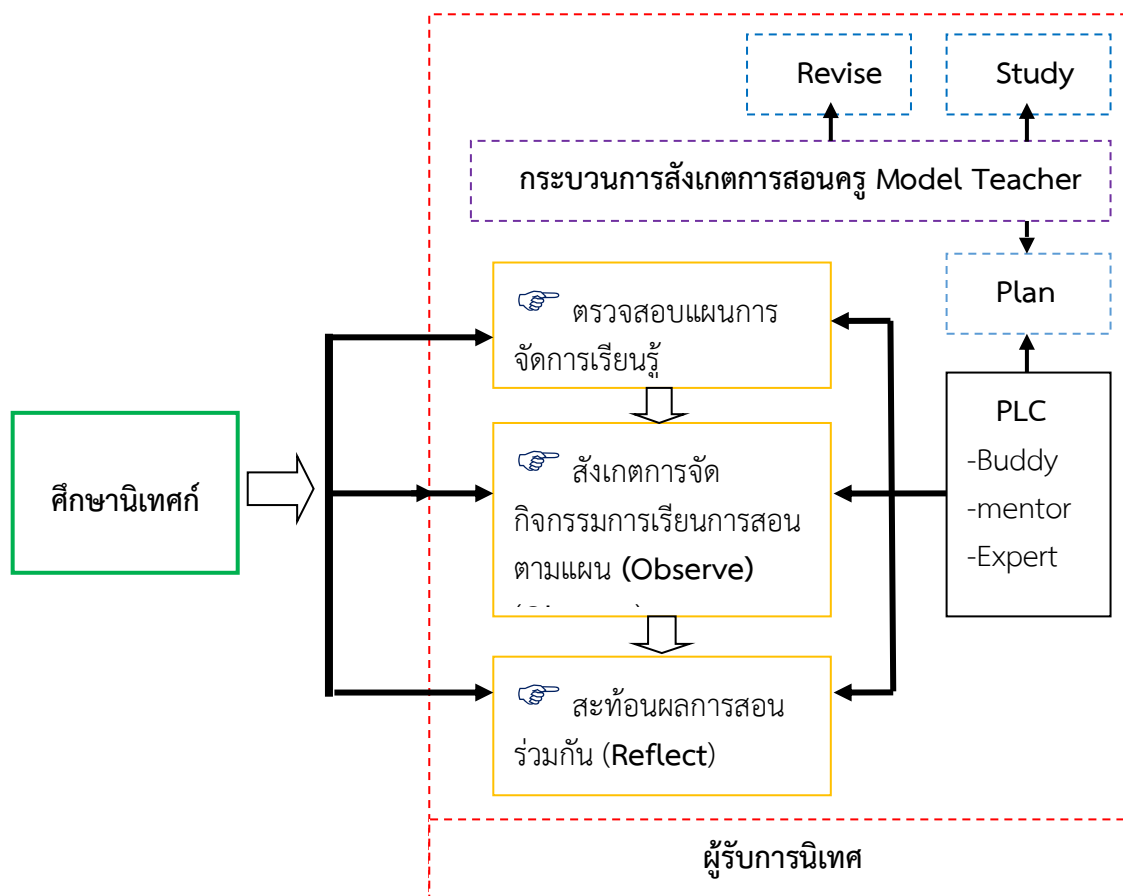
4. ด้านการวิจัย

การวัดและประเมินผลมีประโยชน์ต่อการวิจัยหลายประการ ดังนี้

4.1 ข้อมูลจากการวัดและประเมินผลนำไปสู่ปัญหาการวิจัย เช่น ผลจากการวัดและประเมิน พบว่าผู้เรียนมีจุดบกพร่องหรือมีจุดที่ควรพัฒนาการ แก้ไขจุดบกพร่องหรือการพัฒนาดังกล่าวโดยการ ปรับเปลี่ยนเทคนิควิธีสอนหรือทด ลองใช้นวัตกรรมโดยใช้กระบวนการวิจัย การวิจัยดังกล่าวเรียกว่าการ วิจัยในชั้นเรียน (Classroom Research) นอกจากนี้ผลจากการวัดและประเมินยังนำไปสู่การวิจัยในด้าน อื่น ระดับอื่น เช่น การวิจัยของสถานศึกษาเกี่ยวกับการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียน เป็นต้น

4.2 การวัดและประเมินเป็นเครื่องมือของการวิจัย การวิจัยใช้การวัดในการรวบรวมข้อมูล เพื่อศึกษาผลการวิจัย ขั้นตอนนี้เริ่มจากการหาหรือสร้างเครื่องมือวัด การทดลองใช้เครื่องมือ การหา คุณภาพเครื่องมือ จนถึงการใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพแล้วรวบรวมข้อมูลการวัดตัวแปรที่ศึกษา หรืออาจต้องตี ค่าข้อมูล จะเห็นว่าการวัดและประเมินผลมีบทบาทสำคัญมากในการวิจัย เพราะการวัดไม่ดี ใช้เครื่องมือไม่ มีคุณภาพ ผลของการวิจัยก็ขาดความน่าเชื่อถือ

จากความสำคัญและประโยชน์ของการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ ข้างต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ให้ความสำคัญกับกระบวนการพัฒนาครูด้านการวัดและ การประเมินผลการเรียนรู้ โดยพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ และนำสู่ห้องเรียน การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัด อันจะช่วย ให้นักเรียนมีคุณภาพการศึกษาตามที่กำหนดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทั้งนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ได้ส่งเสริมและพัฒนาให้ครูได้พัฒนาคุณภาพ การศึกษาโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) และการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study) ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับครูด้านการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ และให้มีศึกษานิเทศก์ในการนิเทศ ติดตามอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในภาคเรียนที่ 2/2563 ศึกษานิเทศก์จะทำหน้าที่เป็น Coach และจะใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในการนิเทศ ติดตาม การพัฒนางานของครู ตามแผนภาพที่ 1-2 แสดงกระบวนการปฏิบัติ ดังนี้

แผนภาพที่ 1-2 แสดงกระบวนการนิเทศของศึกษานิเทศก์

จากแผนภาพ 1-2 การนิเทศแบบชี้แนะสะท้อนคิด ซึ่งเป็นกระบวนการในการให้คำแนะนำหรือให้คำปรึกษา พร้อมกระตุ้นให้ครูได้ทบทวนและสะท้อนการกระทำของตน (Reflective Practice) ช่วยให้ครูเกิดความเข้าใจและเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์นำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงตนเอง ปรับปรุงงานและการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยการนิเทศแบบชี้แนะสะท้อนคิด จะเกิดขึ้นในกิจกรรมหรือในขั้นตอนต่อไปนี้

1. กิจกรรมในห้องเรียน (Lesson day) ผู้นิเทศสังเกตการสอนของครู และกำหนดประเด็นที่ได้จากการสังเกตและบันทึกข้อมูลเพื่อนำสู่การสะท้อนคิด จะเกิดพฤติกรรมนี้ในขั้น Teach/Observe
2. การสะท้อนคิด (Reflective) นำประเด็นที่ได้จากการบันทึกการสังเกตการสอน และประเด็นที่เป็นข้อสงสัย แล้วใช้คำถามในการกระตุ้นตามลำดับขั้นตอน เพื่อให้ผู้รับการนิเทศเกิดการสะท้อนคิดในการเรียนการสอนของตนเอง โดยสะท้อนถึงจุดที่ตนเองต้องพัฒนาและเห็นถึงจุดที่ตนเองทำได้ดี จะเกิดพฤติกรรมนี้ในขั้น Reflect
3. การอภิปรายร่วมกัน (Debriefing) ทั้งผู้นิเทศและครูเขียนบรรยายประเด็นที่ได้จากการสะท้อนคิด มาพูดคุย ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและหาแนวทางในการแก้ปัญหาและดำเนินการในครั้งต่อไป จะเกิดพฤติกรรมนี้ในขั้น Reflect
4. ติดตามผลการพัฒนา (Follow up) ผู้นิเทศต้องติดตามผลจากการสะท้อนคิดและอภิปรายเพื่อหาแนวทางแก้ไขเพื่อให้เห็นถึงการพัฒนาของผู้รับการนิเทศ จะเกิดพฤติกรรมนี้ในขั้น Revise

ส่วนที่ 2

รายละเอียดการนิเทศติดตาม

การนิเทศติดตามการดำเนินงานในครั้งนี้ ได้กำหนดรายละเอียดไว้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการนิเทศติดตาม

เพื่อนิเทศ ติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูคณิตศาสตร์ที่ผู้รับการนิเทศจากการอบรมปฏิบัติการตามคู่มือการนิเทศด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

2. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

3.1 ครูคณิตศาสตร์ที่ผู้รับการนิเทศจากการอบรมปฏิบัติการตามคู่มือการนิเทศด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ร้อยละ 80 มีความรู้ความสามารถด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

3.2 ครูคณิตศาสตร์ที่ผู้รับการนิเทศจากการอบรมปฏิบัติการตามคู่มือการนิเทศด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ร้อยละ 80 สามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ได้

3.3 ครูคณิตศาสตร์ที่ผู้รับการนิเทศจากการอบรมปฏิบัติการตามคู่มือการนิเทศด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ร้อยละ 80 สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้

3. ขอบข่ายการนิเทศติดตาม

3.1 ขอบข่ายด้านเนื้อหาการนิเทศ

3.1.1 การตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้

3.1.1.1 จุดประสงค์การเรียนรู้ (Objective)

3.1.1.2 กระบวนการเรียนรู้ (Learning Process)

3.1.1.3 การวัดและประเมินผล (Evaluation)

3.1.2 การสังเกตการสอน

3.1.3 การสะท้อนผลการสอนร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ผ่านกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) และการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study)

3.2 ขอบข่ายด้านกลุ่มเป้าหมายการนิเทศ

กลุ่มเป้าหมายการนิเทศครั้งนี้ จำแนกเป็น

3.2.1 ครูคณิตศาสตร์ที่ผู้รับการนิเทศจากการอบรมปฏิบัติการตามคู่มือการนิเทศด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ได้แก่ Model Teacher

3.2.2 ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) ได้แก่ Buddy, Mentor, Expert

4. เป้าหมายโรงเรียนที่รับการนิเทศ

โรงเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในการนิเทศ ติดตาม ในภาคเรียนที่ 2/2563 ได้แก่ โรงเรียนที่มีครูผู้สอนคณิตศาสตร์ที่ผ่านการรับการนิเทศจากการอบรมปฏิบัติการตามคู่มือการนิเทศด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โรงเรียนในสังกัด จำนวน 25 โรงเรียน

5. ผู้นิเทศติดตาม

นายพิจิตร อุตตะโปน ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะศึกษานิเทศชำนาญการ

6. การนิเทศติดตาม

6.1 ระยะเวลาการนิเทศ

ดำเนินการนิเทศ ระหว่างวันที่ 21 ธันวาคม 2563 ถึง วันที่ 18 มกราคม พ.ศ.2564

6.2 การนิเทศติดตามและกิจกรรมการนิเทศ

6.2.1 สัมภาษณ์ สอบถาม ครูผู้รับการนิเทศ

6.2.2 สังเกตการสอนของครูผู้สอน โดยมีขั้นตอนการสังเกตการสอน ดังนี้

6.2.2.1 การตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้ ตรวจสอบประเด็นต่อไปนี้

(1) จุดประสงค์การเรียนรู้ (Objective)

(2) กระบวนการเรียนรู้ (Learning Process)

(3) การวัดและประเมินผล (Evaluation)

6.2.1.2 การสังเกตการสอน

6.2.1.3 การสะท้อนผลการสอนร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ผ่านกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) และการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study)

7. เครื่องมือในการนิเทศติดตาม

ในการนิเทศติดตามครั้งนี้ ใช้เครื่องมือจำนวน 2 ฉบับ คือ

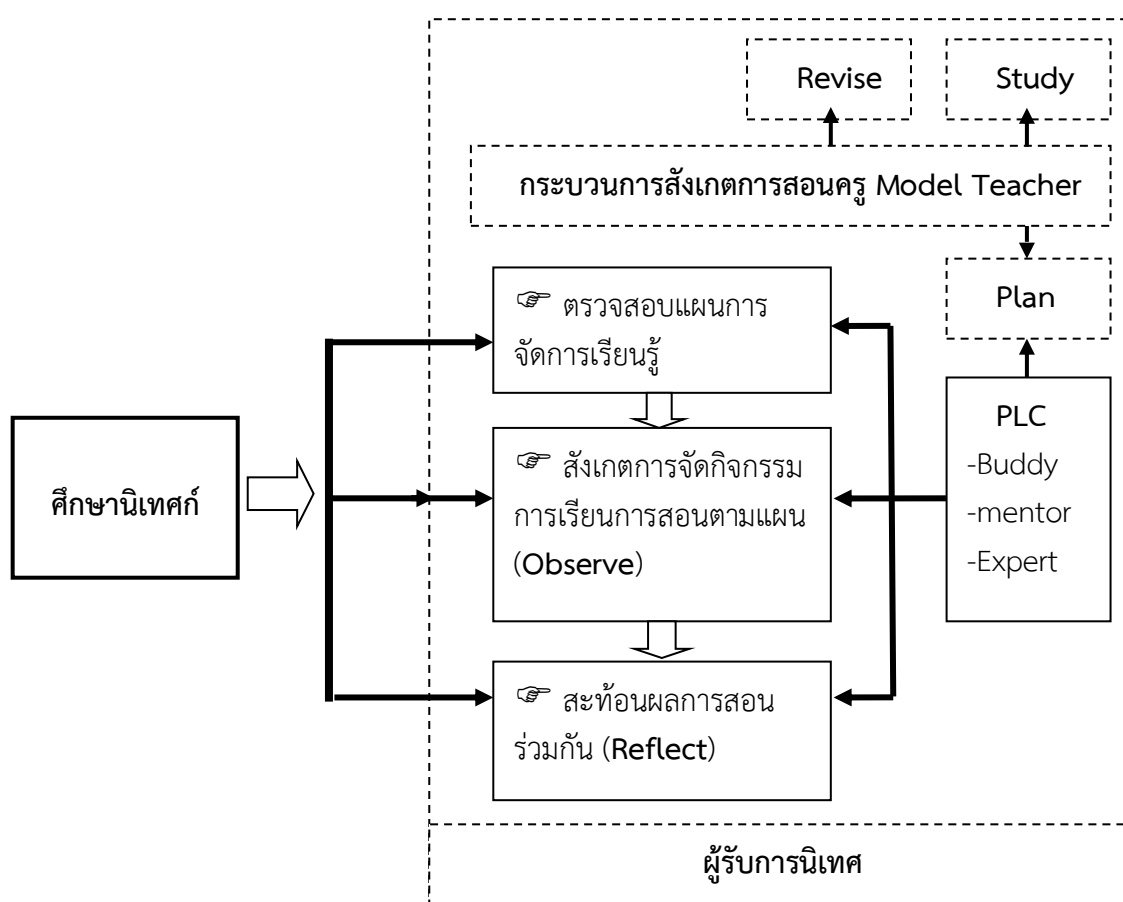
ฉบับที่ 1 แบบนิเทศ ติดตามการจัดการเรียนรู้ของครูคณิตศาสตร์ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ฉบับที่ 2 แบบสังเกตการสอนในชั้นเรียน ที่ใช้ในการนิเทศ ติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) และการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study)

ส่วนที่ 3

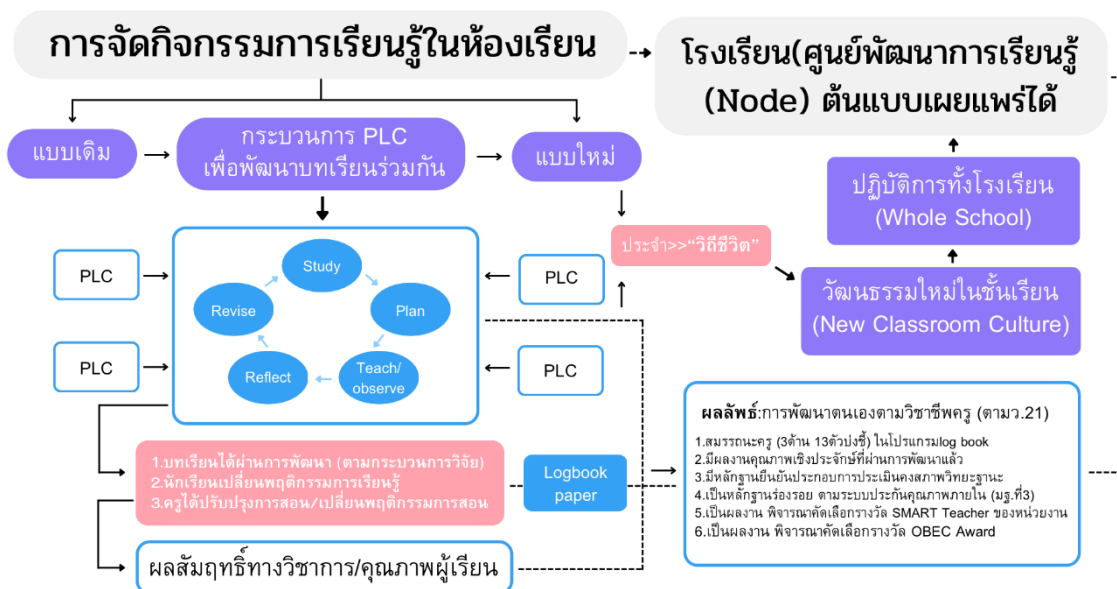
วิธีการนิเทศติดตาม

การนิเทศติดตามครูกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ครูคณิตศาสตร์ที่เข้ารับการนิเทศจากการอบรมปฏิบัติการตามคู่มือการนิเทศด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โรงเรียนละ 1 คน รวม 85 คน โดยการเข้าสังเกตการสอนในห้องเรียน ในกระบวนการสังเกตนี้จะมีชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ได้แก่ครูที่มีบทบาท เป็น Buddy, Mentor, Expert เข้ามามีส่วนร่วมในการสังเกตกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอน (Model Teacher) ดังแผนภาพที่ 3-1

แผนภาพที่ 3-1 แสดงกระบวนการนิเทศของศึกษานิเทศก์

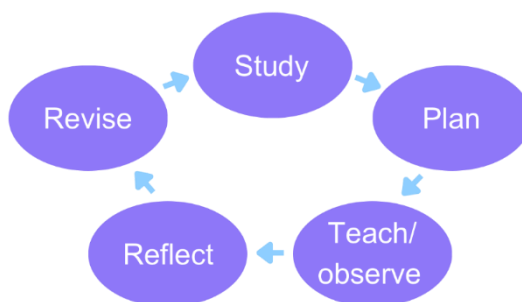
การสังเกตกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอน ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Professional Learning Community : PLC) และการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study) แสดงดังแผนภาพที่ 3-2 ต่อไปนี้

แผนภาพที่ 3-2 แสดงขั้นตอนการสังเกตกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอน ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC)

กระบวนการหรือขั้นตอนการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study) เป็นแนวคิดหนึ่งในการพัฒนาวิชาชีพครู (Professional development) ที่ว่าด้วยการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบร่วมมือรวมพลังอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องในระยะยาวในบริบทการทำงานจริงของครูเพื่อ พัฒนาการจัดการเรียนการสอนและเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยดำเนินงานตามขั้นตอนของกระบวนการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ซึ่งเป็นกระบวนการทางานพัฒนาวิชาชีพพร้อมกันของกลุ่มครู ที่ให้ความสำคัญกับการสังเกตพฤติกรรมที่แสดงถึงการคิดและการเรียนรู้ของนักเรียนโดยตรงในชั้นเรียน และการอภิปรายสะท้อนความคิดร่วมกัน เพื่อพัฒนาบทเรียนอย่างต่อเนื่อง จนได้บทเรียนที่มีคุณภาพสามารถนำไปใช้ พัฒนานักเรียนของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ แสดงดังแผนภาพ 3-3 ต่อไปนี้

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ(PLC) ผ่านการเปิดชั้นเรียน(Lesson study)

แผนภาพที่ 3-3 แสดงขั้นตอนการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study)

ในแต่ละขั้นขั้นตอนการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study) ได้แก่

ขั้นที่ 1 Study

ขั้นที่ 2 Plan

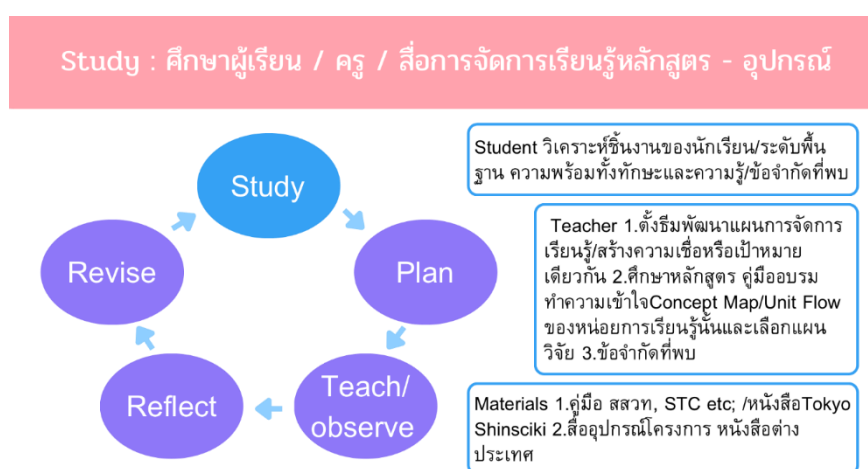
ขั้นที่ 3 Teach/observe

ขั้นที่ 4 Reflect

ขั้นที่ 5 Revise

แสดงรายละเอียดของแต่ละขั้นตอนย่อย ดังนี้

ขั้นที่ 1 Study ครู และบุคลากรโรงเรียนจัดทำแผนการจัดการจัดการการเรียนรู้ที่จะเปิดชั้นเรียน หรือ การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

แผนภาพที่ 3-4 ขั้นตอนการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ขั้นที่ 1 Study

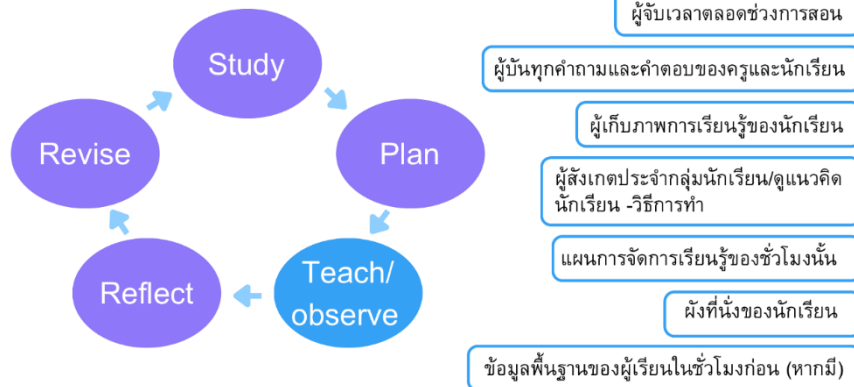
ขั้นที่ 2 Plan ครู และบุคลากรโรงเรียน PLC แผนการจัดการจัดการการเรียนรู้ที่จะเปิดชั้นเรียน

แผนภาพที่ 3-5 ขั้นตอนการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ขั้นที่ 2 Plan

ขั้นที่ 3 Teach/Observe การเปิดห้องเรียน สังเกตการสอนตามที่โรงเรียนกำหนดไว้ ทีมศึกษานิเทศก์จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเข้าร่วมสังเกตการสอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่โรงเรียนได้จัดไว้ และสิ่งที่สำคัญสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะพิจารณาผลการจัดกิจกรรมในครั้งนี้เสนอรายชื่อครูรับรางวัล SMART Teacher

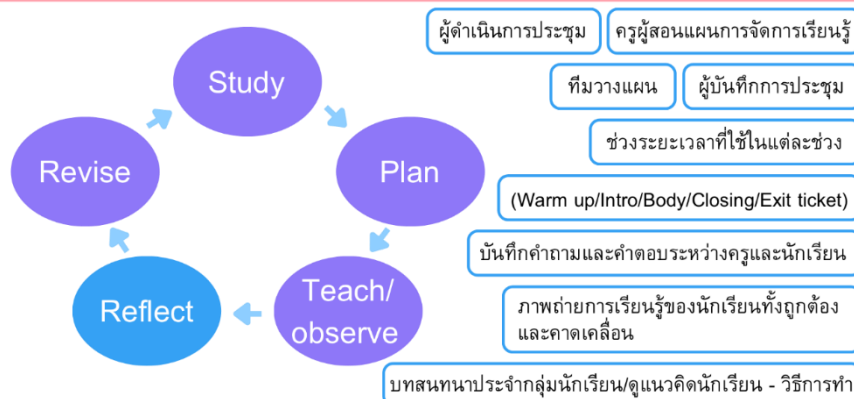
Study : ศึกษาผู้เรียน / ครู / สื่อการจัดการเรียนรู้หลักสูตร - อุปกรณ์

แผนภาพที่ 3-6 ขั้นตอนการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ขั้นที่ 3 Teach/observe

ขั้นที่ 4 Reflect สะท้อนผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยทีมที่เข้าสังเกตชั้นเรียนทั้งหมด เพื่อปรับปรุงแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนเป็นรายบุคคล ถึงสภาพการเรียนรู้ในหนึ่งชั่วโมงนั้น ๆ

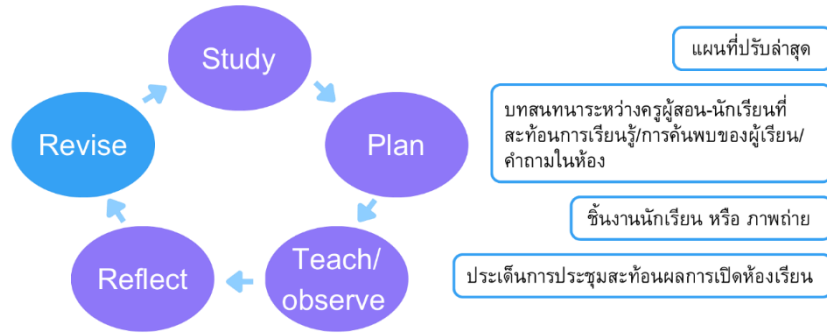
Study : ศึกษาผู้เรียน / ครู / สื่อการจัดการเรียนรู้หลักสูตร - อุปกรณ์

แผนภาพที่ 3-7 ขั้นตอนการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ขั้นที่ 4 Reflect

ขั้นที่ 5 Revise ปรับปรุงพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ที่ทำการเปิดชั้นเรียนและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ในหน่วยต่อ ๆ ไป ตามข้อเสนอแนะเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน โรงเรียน

Study : ศึกษาผู้เรียน / ครู / สื่อการจัดการเรียนรู้หลักสูตร - อุปกรณ์

แผนภาพที่ 3-8 ขั้นตอนการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ขั้นที่ 5 Revise

กระบวนการนิเทศแบบชี้แนะสะท้อนคิด ซึ่งเป็นกระบวนการในการให้คำแนะนำหรือให้คำปรึกษา พร้อมกระตุ้นให้ครูได้ทบทวนและสะท้อนการกระทำของตน (Reflective Practice) ช่วยให้ครูเกิดความเข้าใจและเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์นำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงตนเอง ปรับปรุงงานและการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยกระบวนการชี้แนะสะท้อนคิด จะเกิดขึ้นในกิจกรรมหรือในขั้นตอนต่อไปนี้

1. การสนทนาเกี่ยวกับการวางแผนจัดการเรียนรู้ (Planning Conversation)

การสนทนาเกี่ยวกับการวางแผนจัดการเรียนรู้ เป็นขั้นตอนที่ผู้นิเทศสนับสนุนให้ครูได้ระบุเป้าหมายการเรียนรู้และอธิบายหรือสาธิตเกี่ยวกับสิ่งที่จะสอน โดยผู้นิเทศใช้คำถามนำเพื่อให้ครูได้ไตร่ตรองเกี่ยวกับการสอนของตนเองก่อนที่จะนำไปปฏิบัติการสอนในชั้นเรียน ผู้นิเทศจะช่วยให้ครูเกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้เกี่ยวกับเป้าหมายในการสอนของตนเอง นอกจากนี้ ผู้นิเทศจะส่งเสริมให้ครูได้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างพฤติกรรมการสอน พฤติกรรมของผู้เรียนที่คาดหวัง จุดมุ่งหมายของบทเรียน และผลการเรียนรู้ที่ต้องการ การดำเนินการสนทนาเกี่ยวกับการวางแผนจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ จะเกิดพฤติกรรมนี้ในขั้น Plan ผู้นิเทศใช้คำถามเพื่อให้ครูได้ไตร่ตรองเกี่ยวกับการดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้

- 1.1 การทำความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายการเรียนรู้และจุดประสงค์การเรียนรู้
- 1.2 การระบุเนื้อหาสาระและวิธีการที่จะสอน
- 1.3 การกำหนดกระบวนการ กิจกรรม และสื่อการเรียนการสอน
- 1.4 การกำหนดหลักฐานการเรียนรู้ วิธีการวัดและประเมินผล

2. กิจกรรมในห้องเรียน (Lesson day) ผู้นิเทศสังเกตการสอนของครู และกำหนดประเด็นที่ได้จากการสังเกตและบันทึกข้อมูลเพื่อนำไปสู่การสะท้อนคิด จะเกิดพฤติกรรมนี้ในขั้น Teach/Observe

3. การสะท้อนคิด (Reflective) นำประเด็นที่ได้จากการบันทึกการสังเกตการสอน และประเด็นที่เป็นข้อสงสัย แล้วใช้คำถามในการกระตุ้นตามลำดับขั้นตอน เพื่อให้ผู้รับการนิเทศเกิดการสะท้อนคิดในการเรียนการสอนของตนเอง โดยสะท้อนถึงจุดที่ตนเองต้องพัฒนาและเห็นถึงจุดที่ตนเองทำได้ดี จะเกิดพฤติกรรมนี้ในขั้น Reflect

4. การอภิปรายร่วมกัน (Debriefing) ทั้งผู้นิเทศและครูเขียนบรรยายประเด็นที่ได้จากการสะท้อนคิด มาพูดคุย ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและหาแนวทางในการแก้ปัญหาและดำเนินการในครั้งต่อไป จะเกิดพฤติกรรมนี้ในขั้น Reflect

5. ติดตามผลการพัฒนา (Follow up) ผู้นิเทศจะติดตามผลจากการสะท้อนคิดและอภิปรายเพื่อหาแนวทางแก้ไขเพื่อให้เห็นถึงการพัฒนาของผู้รับการนิเทศ จะเกิดพฤติกรรมนี้ในขั้น Revise

ส่วนที่ 4

ปฏิทินการนิเทศและเครื่องมือการนิเทศติดตาม

1. ปฏิทินนิเทศ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 กำหนดการดำเนินการนิเทศ ติดตามการดำเนินงานพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Professional Learning Community : PLC) ตามนโยบายและการพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานเขตพื้นที่การศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยการนิเทศ ติดตาม ดังนี้

- 1) สัมภาษณ์ สอบถาม ครูผู้รับการนิเทศ
- 2) สังเกตการสอนของครูผู้สอน โดยมีขั้นตอนการสังเกตการสอน ดังนี้
 - 2.1) การตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้ ตรวจสอบประเด็นต่อไปนี้
 - (1) จุดประสงค์การเรียนรู้ (Objective)
 - (2) กระบวนการเรียนรู้ (Learning Process)
 - (3) การวัดและประเมินผล (Evaluation)

2.2) การสังเกตการสอน

2.3) การสะท้อนผลการสอนร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ผ่านกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) และการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study)

กลุ่มเป้าหมายในการนิเทศ ติดตาม ในภาคเรียนที่ 2/2563 ได้แก่ครูผู้สอนคณิตศาสตร์ที่ผ่านการอบรมหลักสูตรด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โรงเรียนในสังกัด จำนวน 25 โรงเรียน กำหนดปฏิทินในการการสังเกตการสอนในชั้นเรียน ดังนี้

วัน เดือน ปี	โรงเรียน	
	เช้า	บ่าย
21 ธันวาคม 2563	โนนเทพ	ขวาวใหญ่วิทยา
22 ธันวาคม 2563	โคกยางวิทยา	เชื้อเพลิงวิทยา
5 มกราคม 2564	ทุ่งมนวิทยาการ	
6 มกราคม 2564	หนองอียอวิทยา	หนองขุนศรีวิทยา
7 มกราคม 2564	ศรีปทุมพิทยาคม	แกศึกษาพัฒนา
8 มกราคม 2564	ลำลับพลวิทยาการ	ช้างบุญวิทยา
11 มกราคม 2564	ประดู่แก้วประชาสรรค์	เมืองแกพิทยาสรรค์
12 มกราคม 2564	โคกตะเคียนวิทยา	ปราสาทเบงวิทยา
13 มกราคม 2564	มัธยมศรีสำเภาลูน	มัธยมทับทิมสยาม 04
14 มกราคม 2564	พระแก้ววิทยา	ตาคงวิทยา
18 มกราคม 2564	ไทรแก้ววิทยา	ตาเบาวิทยา
19 มกราคม 2564	ลานมรายพิทยาคม	ช้างบุญวิทยา
21 มกราคม 2564	พรหมเทพพิทยาคม	ทุ่งกุลาพิทยาคม

2. เครื่องมือนิเทศ

แบบนิเทศ ติดตามการจัดการเรียนรู้ของครูด้านเทคนิคการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 จัดทำขึ้น 2 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบนิเทศ ติดตามการจัดการเรียนรู้ของครูด้านเทคนิคการวัดและประเมินผลการ
เรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

ชื่อผู้รับการสังเกตการสอน.....	โรงเรียน.....
วิชา.....	เรื่อง.....
ระดับชั้นที่สอน.....	
ผู้สังเกตการสอน นายพิจิตร อุตตะโปน ศึกษาพิเศษ	

ประเด็นการนิเทศติดตามฯ

1. การเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้

1.1 ไม่มีการดำเนินการ

1.2 มีการดำเนินการ

(1) การศึกษาหลักสูตร มาตรฐาน ตัวชี้วัด

.....

.....

.....

(2) การศึกษาเทคนิคการเรียนรู้/รูปแบบการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

2. การออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

2.1 ไม่มีการระบุเครื่องมือการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

2.2 มีการระบุเครื่องมือการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

เครื่องมือวัดด้านความรู้ เครื่องมือวัดด้านทักษะ เครื่องมือวัดด้านเจตคติ

3. ความสอดคล้องของเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้กับตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้

3.1 ไม่สอดคล้อง

3.2 สอดคล้อง

.....

.....

.....

4. การพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้

4.1 ไม่พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้

.....

.....

.....

4.2 □ พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ฉบับที่ 2 แบบสังเกตการสอนในชั้นเรียน ที่ใช้ในการนิเทศ ติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่าน
กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) และการ
พัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study)

ประเด็น	สิ่งที่สังเกต	สิ่งที่สังเกตได้
1. บรรยากาศห้องเรียน	บรรยากาศห้องเรียน ความสัมพันธ์ ระหว่างผู้เรียนกับครูผู้สอน ให้ใส่ ระดับ 1-10 มีอารมณ์ที่ไม่เป็นมิตรมีความ อบอุนและเป็นมิตร..... 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	
2. การจัดชั้นเรียนและ การทำงานเป็นกลุ่ม	นักเรียนนั่งและทำงานเป็นกลุ่ม หรือไม่	
3. การมีส่วนร่วม ของผู้เรียน	นับจำนวนนักเรียนที่มีส่วนร่วมใน ชั้นเรียน (ให้นับคนที่นั่งฟังเฉย ๆ ด้วย) โดยนับจำนวนนักเรียน ใน 3 ช่วงกิจกรรม ดังนี้ : - 5 นาที หลังจากชั้นเรียน ได้เริ่มแล้ว - ช่วงกลางๆของบทเรียน - ช่วงสุดท้าย ประมาณ 5 นาที ก่อนจบบทเรียน แสดงผลรายงาน โดยใช้จำนวนที่เป็นร้อยละ	
4. แผนการจัดการเรียนรู้	ครูมีแผนการสอนหรือไม่ ส่งให้ผู้นิเทศก่อนการสอน และ แผนมีความสอดคล้องกันของ จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการ เรียนรู้ และการวัดและประเมิน หรือไม่	
5. เนื้อหาบทเรียน	เนื้อหาของบทเรียนเหมาะสม หรือไม่ บทเรียนมีความท้าทาย พอสำหรับผู้เรียนที่เก่งแล้วหรือไม่ มีนักเรียนคนไหน หรือ กลุ่มไหน ที่ไม่สามารถเข้าใจบทเรียน หรือ เรียนตามทันเพื่อน ไหม	

ประเด็น	สิ่งที่สังเกต	สิ่งที่สังเกตได้
6. ภาระงานของนักเรียน	นักเรียนทำอะไรระหว่างบทเรียน ให้บรรยายว่างานที่ครูให้ นักเรียน ได้ทำในชั้นเรียนช่วยให้นักเรียน พัฒนาทักษะการรู้คิด ในระดับใด บรรยายคร่าว ๆ และบันทึกการ เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน	
7. การประเมิน ระหว่างเรียนรู้	ให้บอกร้อยละของการวัดและ ประเมินในชั้นเรียน 2 ประเด็นดังนี้ -Assessment as Learning -Assessment for Learning	
8. การประเมินความ เข้าใจและการตั้ง คำถามเพื่อ การอภิปราย ในชั้นเรียน	ครูผู้สอนตั้งคำถามเพื่อประเมิน ความเข้าใจของผู้เรียนหรือ กระตุ้น ให้เกิดการอภิปราย คำถามที่ ครูผู้สอนถามเป็นคำถามที่ถาม นักเรียนทั้งชั้น หรือ เป็นคำถามที่ เน้นถามเฉพาะนักเรียนเป็น รายบุคคล ให้จดคำถามที่ผู้นิเทศ ได้ยิน	
9. การอภิปราย ในชั้นเรียน	สังเกตเห็นบทสนทนาที่เกิดขึ้นใน ชั้นเรียนหรือไม่ บทสนทนา นั้นเป็น การพูดคุยกันทั้งชั้นเรียนหรือเป็น กลุ่ม มีนักเรียนจำนวนกี่คนร่วมใน บทสนทนานั้น ๆ หัวข้อของการ พูดคุยกัน นั้นคืออะไร	
10. การเขียน	มีการมอบหมายให้นักเรียนฝึก เขียนระหว่างการสอนในชั้นเรียน หรือไม่ เป็นการเขียนเกี่ยวกับเรื่อง อะไร (รวมถึง exit tickets)	
11. การใช้ภาษา	นักเรียนได้ฝึกทักษะการอ่านใน ชั้นเรียนหรือไม่ กิจกรรมนี้ใช้เวลา เท่าไร ครูผู้สอนเน้นการอ่านจับ ใจความหรือการอ่าน เพื่อเข้าใจคำ ศัพท์บ้างหรือไม่	
12. การจบบทเรียน	มีการสรุปและจบบทเรียนอย่างไร มีการประเมินความเข้าใจ บทเรียน โดยครูผู้สอนหรือไม่ มีการสรุป เนื้อหาที่ได้เรียนรู้มา ในบทเรียน หรือไม่	

